

Sygn. akt VU 704/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 maja 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 8 maja 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku B. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę

na skutek odwołania B. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 18 lutego 2014 r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje wnioskodawcy B. K. prawo do emerytury z dniem(...)

Sygn. akt VU 704/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 lutego 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy B. K. prawa do emerytury z uwagi na brak wymaganego stażu pracy w warunkach szczególnych.

Od powyższej decyzji wnioskodawca odwołał się w dniu 21 marca 2014r., wnosząc o zaliczenie do pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od dnia 18 czerwca 1984r. do 30 kwietnia 1992r. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o ładowności powyżej 3,5 tony.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

B. K., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 6 lutego 2014r. wniosek o przyznanie emerytury. Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-3 akt ZUS)

Na dzień 1 stycznia 1999 roku skarżący udowodnił staż pracy wynoszący 27 lat, 5 miesiąc i 7 dni, w tym **9 lat, 10 miesięcy i 23 dni pracy w szczególnych warunkach** w okresie od dnia 7 sierpnia 1973r. do dnia 24 kwietnia 1974r. oraz od dnia 12 maja 1974r. do dnia 11 czerwca 1984 r. w (...) w R. na stanowisku kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony oraz stanowisku kierowcy autobusu o liczbie miejsc powyżej 15.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. nie zaliczył wnioskodawcy do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach okresu pracy od dnia 18 czerwca 1984r. do 30 kwietnia 1992r. w Spółdzielni (...) w R..

(dowód: decyzja ZUS z dnia 18 lutego 2014r. – k. 24 akt ZUS, odwołanie – k. 3-4 akt)

Wnioskodawca w okresie od dnia 7 sierpnia 1973r. do dnia 11 czerwca 1984r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w R. w pełnym wymiarze czasu pracy jako kierowca samochodu ciężarowego o ładowności powyżej 3,5 tony oraz kierowca autobusu o liczbie miejsc powyżej 15. W okresie zatrudnienia w (...) w R. wnioskodawca odbywał zasadniczą służbę wojskową od dnia 25 kwietnia 1974r. do dnia 14 kwietnia 1976r.

(dowód: zaświadczenie- k. 6 akt kapitałowych)

B. K. w okresie od dnia 18 czerwca 1984r. do 30 kwietnia 1992r. był zatrudniony w Spółdzielni (...) w R. na podstawie umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku kierowcy .

(dowód: świadectwo pracy z dnia 21 kwietnia 1992r. k. 13 akt osobowych)

W okresie pracy w Spółdzielni (...) w R. wnioskodawca pracował w pełnym wymiarze czasu pracy jako kierowca samochodu ciężarowego marki S. i R. o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony oraz kierowca autobusu J. (o liczbie miejsc powyżej 30) i Autosanu (o liczbie miejsc powyżej 15). Do stałych obowiązków wnioskodawcy należało przewożenie różnych towarów po terenie całego kraju samochodami ciężarowymi o ładowności powyżej 3,5 tony oraz przewożenie pracowników autobusem.

(dowód: zeznania wnioskodawcy – protokół rozprawy z dnia 8 maja 2014r. od minuty 10:23 do minuty 16: 21, zeznania świadka Z. K. - protokół rozprawy z dnia 8 maja 2014r. – od minuty 03 :05 do 07:21, zeznania świadka S. K. – protokół rozprawy z dnia 8 maja 2014r. od minuty 7:21 do minuty 9:29, pismo z dnia 12 lipca 1985r. – k. 28 akt osobowych)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem.

Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, ukończył 60 lat i nie jest członkiem OFE.

Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Prawidłowe rozumienie pojęcia pracy w szczególnych warunkach nie jest możliwe bez wnikliwej analizy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Z zestawienia § 1 i 2 tegoż rozporządzenia wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Odnośnie oceny dowodów zgromadzonych w postępowaniu zważyć należy, iż okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Brak zatem takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego.

Podnoszona zatem przez organ rentowy okoliczność nie dysponowania przez skarżącego świadectwem pracy w szczególnych warunkach, nie przesądza jeszcze, że wnioskodawca takiej pracy nie wykonywał.

Stanowisko takie wielokrotnie zajmował również Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239 stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodnione wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.) dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami.

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w Spółdzielni (...) w R. od dnia 18 czerwca 1984r. do 30 kwietnia 1992r. był niesporny między stronami w świetle dokumentów znajdujących się w jego aktach ubezpieczeniowych.

Sporny pozostawał jedynie charakter wykonywanej przez wnioskodawcę pracy tj. czy była to praca wykonywana w szczególnych warunkach, czy też nie.

Stało się tak dlatego, że z dokumentów osobowych skarżącego ze Spółdzielni (...) w R. w postaci świadectwa pracy oraz kart wynagrodzeń, potwierdzających zatrudnienie w spornym okresie wynikało, że wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku kierowcy. Okoliczność nieprecyzyjnego określenia stanowiska pracy wnioskodawcy w w/w dokumentach polegającego na niewskazaniu kierowcą jakich pojazdów był wnioskodawca, nie oznacza – jak chce organ rentowy – że wnioskodawca nie był kierowcą samochodów ciężarowych o ciężarze całkowitym ponad 3,5 tony lub kierowcą autobusu o liczbie miejsc powyżej 15.

Dokonując ustaleń w zakresie rodzaju prac wykonywanych przez wnioskodawcę w Spółdzielni (...) w R. Sąd oparł się na dokumentach oraz na korespondujących z nimi zeznaniach wnioskodawcy oraz świadków: Z. K. i S. K..

Należy podkreślić, że świadkowie pracowali w całym spornym okresie razem z wnioskodawcą, a zatem dysponują bezpośrednią i szczegółową wiedzą na temat wykonywanej przez niego pracy. Świadkowie potwierdził, że w całym spornym okresie wnioskodawca pracował w pełnym wymiarze czasu pracy jako kierowca samochodu ciężarowego marki S. i R. przewożąc różne materiały po ternie całego kraju oraz autobusu (Jelcz i Autosan) o liczbie miejsc powyżej 15, którym przewoził pracowników.

Prace na stanowisku kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony oraz na stanowisku kierowcy autobusu o liczbie miejsc powyżej 15 są pracami zaliczonymi przez ustawodawcę do prac w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A, działem VIII pkt 2 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku.

Pod pojęciem dopuszczalnego ciężaru całkowitego należy rozumieć dopuszczalną masę całkowitą pojazdu, pod którą mieści się, określona właściwymi warunkami technicznymi, masa pojazdu, obciążonego osobami i ładunkiem, dopuszczonego do poruszania się po drodze.

Biorąc pod uwagę, że dopuszczalna masa całkowita samochodu ciężarowego S. wynosi 12 ton, a samochodu ciężarowego(...), 8 ton, każdy z tych samochodów zalicza się do pojazdów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

Zważywszy, że to nie nazwa stanowiska pracy decyduje o szczególnych warunkach zatrudnienia, ale faktycznie wykonywane obowiązki, a wnioskodawca poza obowiązkami kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 i autobusu o liczbie miejsc powyżej 15, ton innych obowiązków nie miał, Sąd zaliczył mu cały sporny okres do pracy w szczególnych warunkach.

Reasumując na podstawie przeprowadzonych dowodów Sąd uznał, że wnioskodawca w okresie od dnia 18 czerwca 1984r. do 30 kwietnia 1992r. pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako kierowca samochodu ciężarowego o ładowności powyżej 3,5 tony oraz kierowca autobusu o liczbie miejsc powyżej 15.

Po doliczeniu spornego okresu (18 czerwca 1984r. do 30 kwietnia 1992r.) do uznanego już przez organ rentowy stażu w szczególnych warunkach w wymiarze 9 lat 10 miesięcy i 23 dni, wnioskodawca wykazał, że w szczególnych warunkach pracował ponad 15 lat.

Dodatkowo należy podnieść, że wnioskodawca w okresie zatrudnienia w (...) w R. odbywał służbę wojskową od dnia 25 kwietnia 1974r. do dnia 14 kwietnia 1976r., a po jej odbyciu w dniu 12 maja 1976r., wrócił do pracy do dotychczasowego zakładu pracy na to samo stanowisko pracy kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, co pozwala okres służby wojskowej (łącznie 1 rok, 11 miesięcy i 19 dni) zaliczyć mu do okresu pracy

w szczególnych warunkach na podstawie obowiązującego wówczas (od dnia 29 listopada 1967 r. do dnia 6 sierpnia 1979 r.) art. 108 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony (Dz.U. z 1967 r. Nr 44, poz. 440). Zarówno bowiem przed powołaniem do służby wojskowej (od 7 sierpnia 1973r. do 24 kwietnia 1974r.) jak i po jej odbyciu (12 maja 1976r. do dnia 11 czerwca 1984r..) wnioskodawca pracował w szczególnych warunkach (poprzednio pierwsza kategoria zatrudnienia) jako kierowca samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony tj. wykonywał prace wymienione w wykazie A dział VIII pkt. 2, a okresy te zostały uznane przez organ rentowy i zaliczone wnioskodawcy do szczególnego stażu pracy.

Przepis art. 108 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony stanowił o zaliczaniu okresu odbytej służby wojskowej do wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem, pracownikom, którzy po odbyciu służby podjęli - w określonym ustawowo terminie - zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym byli zatrudnieni przed powołaniem do służby, albo w tej samej gałęzi pracy. Wydane na podstawie art. 108 ust. 4 powołanej ustawy rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz.U. Nr 44, poz. 318) regulowało w sposób szczegółowy uprawnienia żołnierza, który w terminie 30 dni po zwolnieniu ze służby zgłosił powrót do zakładu pracy i w wyniku tego podjął w nim zatrudnienie. Zgodnie z § 5 powołanego rozporządzenia żołnierzowi, który podjął zatrudnienie wlicza się czas odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął zatrudnienie, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym zakładzie oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie Z powyższego wynika, że wlicza się także uprawnienia wynikające z systemu zabezpieczenia społecznego w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie, a zatem również wynikające z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach (takie stanowisko zajął Sąd Najwyższy - Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w wyroku z dnia 9 marca 2010r., w sprawie I UK 333/09 Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 kwietnia 2006r. III UK 5/06, OSNP 2007/7-8/108 i z dnia 25 lutego 2010r. II UK 219/09) .

Biorąc pod uwagę, iż wnioskodawca spełnił jednocześnie pozostałe wymagane przepisami rozporządzenia warunki, to jest ukończył 60 lat, jego łączny okres zatrudnienia składkowy i nieskładkowy wyniósł ponad 25 lat, należy uznać, że wydana przez organ rentowy decyzja jest błędna, a żądanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie.

Sąd przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury z dniem osiągnięcia wieku emerytalnego tj. z dniem(...) Wówczas bowiem skarżący spełnił ostatnią przesłankę, od której zależało jego prawo do emerytury.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.